

संघनायक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

हृदयोद्गार

कौम ने पैगामे गौतम की जरा परवाह न	की ।
कद्र पहचानी न अपने गौहरे एक दाना	की ॥
आशकार उसने किया जो जिन्दगीका राज	था ।
हिन्दको लेकिन खयाली फलसफे पर ताज	था ॥
शमाए हकसे जो मुनब्बर हो, वह यह महफिल न	थी ।
वारिसे रहमत हुई लेकिन जमी काबिल न	थी ॥
आह ! शूद्र के लिए हिन्दोस्ता गम खाना	है ।
दें इन्शानी से इस बस्तीका दिल बेगाना	है ॥
वरहमन सरशार है अब तक मए पिन्दार	में ।
शमाए गौतम जल रही है महफिले अंगियार	में ॥

प्रसिद्ध उर्दू कवि इकबाल

अर्थात्

राष्ट्रया जनतां गौतम बुद्धयागु सन्देशयात छु वास्ता मयात ।
 इमिसं अमूल्यगु रत्न छगःयागु महत्त्व ह्यमसिल । भगवान् बुद्ध
 जीवनयागु रहस्ययात उलाः क्यनाविज्यात । परन्तु भारत थःगु
 अवास्तविक दर्शनशास्त्रस अभिमान यानाच्वन । थ्व व सभा मखु
 गुगु कि सत्ययागु मतजलं आलोकित ज्वी । अनुकम्पायागु वा गात
 परन्तु वं उकियात योग्य मजुल । अहो ! शुद्रतय्या लागी भारत
 दुःखया खानि जुयाच्वंगु दु । थन च्वपिं मनूतयके मानवीय अनुकम्पा
 नाममात्र हे नं मद्दु । थन ब्राह्मण आःतक्क नं अहंकारयागु मदिरास
 चूर जुयाच्वन । गौतम बुद्धयागु प्रदीप च्यानाः ला च्वंगु दु, परन्तु
 मेपिनिगु सभास वनाः ।

अम्बट्ट-सुत्त

अनुवादक
तथा
प्रकाशक :

Dhamma.Digital

संघनायक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

आनन्दकुटी विहार
स्वयम्भू, काठमाडौं,
फो.नं. २७१४२०

प्रकाशक :

संघनायक भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर
आनन्दकुटी विहार
स्वयम्भू, काठमाडौं, फो.नं. २७१४२०

बुद्ध सम्वत् २५४५
नेपाल सम्वत् १९२१
विक्रम सम्वत् २०५८
इस्वी सम्वत् २००१

न्हापांगु संस्करण १००० गू
स्वक्वःगु संस्करण १००० गू
मूल्य रु.

कम्प्यूटर सेटिङ्ग : भिक्षु पञ्जामूर्ति
फोन नं. २७१४२०

मुद्रक : बी. एस. प्रिण्टिङ्ग प्रेस लि. काठमाडौं
लगं दलाछि, येँ।

(न्हापाया संस्करण पाखें) :

निगू शब्द

भगवान् बुद्धया उपदेश मानव मात्रयां निमित्तं हितकर जूगुलिं थौयागु विश्वया स्वब्बे छब्ब जनतां भगवान् बुद्धयागु उपदेशयात थःगु श्रद्धा व भक्तिं ग्रहण यानाच्चन । भगवान् बुद्ध समय-समयस भिक्षुपिं व मेमेपिं पृथक्जनपिसं न्यंगु अनेक प्रकारया प्रश्नयात तर्क व वैज्ञानिक विवेचनाया आधारे सकसिनं थ्वीगु कथं लोक भाषां हे लिसः बियाबिज्यात । धात्थें सर्वसाधारण जनतापिनिगु निमित्तं निर्वाण थिंजाःगु साप थ्वीके थाकुगु विषययात नं वसपोलं अःपुक हे थ्वीकाबिज्यात । उकिं वसपोलयागु जीवन-काले हे नं समस्त भारत बुद्धया प्रभावय लायेधुंकूगु खः । अले वसपोलया महापरिनिर्वाण जुसेलि भिक्षुगणपिसं गां गां, देश देशय चाःचाःहिलाः वसपोलयागु महान धर्म प्रचार यात ।

थथे समय-समयय भगवान् बुद्ध बियाबिज्याःगु उपदेश मध्ये छगू खः थ्व अम्बट्ट-सुत्त गुकी जातयागु मिथ्या भावनाय लानाः मूर्ख जुयाच्चंहा अम्बट्ट माणवकयात वसपोलं बोध यानाबिज्याःगु खः । तर अरु नं अम्बट्ट माणवक थिंजाःपिं मूर्खजनत षीथाय हे नं मदुगु मखु, अथय जूगुलिं भिक्षु अनिरुद्धजुं अनुवाद यानाबिज्याःगु थ्व अम्बट्ट-सुत्त सकलसितं हितकर ज्वी धकाः जिं भाःपा ।

आशाराम शाक्य
मंत्री
धर्मोदय सभा

द्वहलपा !

जि च्यादं दयाः नाबालक तिनिबलय हे
जितः तोताः स्वर्गिय जुयादीह
पूज्य माता दिव्यलक्ष्मिया
चरणकमले सादर समर्पित ।

Dhamma.Digital

थुगु खँ

ज्शीथाय् नेपालय् जातिभेद, वर्णभेद, कुलभेद, जि तःधं, छ् चीधं, जिपिं च्वेयापिं छिपिं क्वय्यापिं इत्यादि प्रकारं नाति-कुति, थिति-कुति, यः-मयः आपालं दुगुलिं "अम्बद्व सूत्र" थें ज्याःगु पुस्तक रूपी प्रज्ञा धन गाक्क हे अभाव तथा अत्यन्त आवश्यक जुयाच्चंगु दु । अथे जूगुलिं थ्व दीघनिकाय पालीयागु स्वपुगु सूत्र छपु अनुवाद यानागु खः। थ्व २०२१ साल आषाढ १३ गते धर्मादय ग्रन्थमाला-६६ या रूपय् धर्मादय सभा पाखें १००० गू न्हापांगु संस्करण प्रकाशित जूगु खः।

थुगु सूत्र अध्ययन यानाः ज्शीगु देशे गुगु जातिभेद वर्णभेद यानाः थौया अद्यापि ज्शी मानव विषमता रूपी भयानकगु गालं थाहां वये मफयाच्चन, उगु भेदभावयात हानं छको उत्पन्न मज्जी कथं नष्ट-भ्रष्ट-विनष्ट यानाछ्ववयेफत धाःसा अनुवादकया परिश्रम सार्थक जूगु समझे जुये ।

जन्मं ज्वी मखु चण्डाल - जन्मं ज्वीमखु ब्राह्मण ।

कर्म हे ज्वी चण्डाल - कर्म हे ज्वी ब्राह्मण ॥

थुगु सफू मदया वने धुकूगुलिं हाकनं निक्वःखुसिइ पिंथनाच्चना । आशा दु ब्वमिपिसं थुगु सफूया वास्तविक मर्मयात थुइकाः चायेका काइ ।

आनन्दकुटी विहार,

स्वयम्भू

६।१।२०१७

अनुवादकः

संघनायक

भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविर

नमो तस्स भगवतो अरहता सम्मासम्बुद्धस्स ।

अम्बट्ट-सुत्त

(तथागतद्वारा जातिवादयात् खण्डन)

जिं थथे न्यनातयागु दु । छगू समयस तथागत सम्यक् सम्बुद्ध न्यासःह्ण भिक्षुपिनिगु महासंघनाप्पं चारिका यानाविज्यानाः गन इच्छानङ्गल धैगु कोसलतय्गु ब्राह्मण गां दु अन थ्यकःविज्यात् । अन तथागत इच्छानङ्गल वनखण्डस बास यानाविज्यानाच्चन ।

१-पोक्खरसाति कथा

उगु समयस पोक्खरसाति ब्राह्मण जनतापिसं आकिर्ण जुयाः, घाय-सिं-लः-धान्यं सहित जुयाच्चंगु कोसलया जुजु प्रसेनजित महाराजं वियातःगु, राज भोग, राज दायज, ब्राह्मणपितं वियातःगु उक्कट्ट गांया स्वामित्व अनुभव यानाच्चन ।

पोक्खरसाति ब्राह्मणं ताल- शाक्यकुलं प्रव्रजित जुयाविज्याःह्ण शाक्यपुत्र श्रमण गौतम कोसल देशय् चारिका यानाविज्याज्यां न्यासःह्ण महाभिक्षुरांघपिं नाप इच्छानङ्गलस थ्यकः विज्यानाः इच्छानङ्गल वनखण्डस वास यानाविज्यानाच्चंगु दु । वसपोल गौतम तथागत सम्यक् सम्बुद्धयागु कल्याण कीर्ति शब्द थुगुनक्सां लोकय् फैलय् जुयाच्चन- "वसपोल अरहन्त खः, सम्यक् सम्बुद्ध खः, च्यागू विद्या व च्छिच्यागू आचरणं सम्पूर्णं ज्याविज्याकह्ण खः, भिंगु लंस विज्याकह्ण खः, स्वंगू लोकयात् बांलाक सियाविज्याःह्ण

खः, वसपोलयासिनं उत्तमह्वं थुगु लोके मेपिं सुं मद्, पुरुषपितं दमन
यानाबिज्याइह्वं सारथि समान खः, देवता व मनुष्यपिनि शास्ता खः,
भगवान् खः।" वसपोलं थुगु लोकायात देवतासहित मारसहित
ब्रह्मासहित श्रमण-ब्राह्मणसहित प्रजापितं थमं हे बांलाक ह्वसीकाः,
साक्षात्कार यानाः उपदेश बिज्याबिज्यानाच्चन । वसपोलं आदि नं
कल्याण ज्वीगु, दध्वी नं कल्याण ज्वीगु, अन्ते नं कल्याण ज्वीगु
अर्थसहितगु व्यञ्जनसहितगु सम्पूर्णगु परिशुद्धगु ब्रह्मचर्ययात
धर्मापदेश यानाः प्रकाश यानाः बिज्यानाच्चन । वसपोलं थं ज्याःपिं
अरहन्त-महात्मा महापुरुषपिनिगु दर्शन यायेगु अत्यन्त उत्तम जू ।"
(धैगु खं ताल)

उगु समयस पोक्खरसाति ब्राह्मणया अम्बह्वं धैह्वं माणवक
छह्वं शिष्य जुयाच्चन । व जुलसां अध्यापक, निगण्डु केट्टा (कल्प)
अक्षर-प्रभेद (=शिक्षा निरुक्तसहित) स्वंगू वेद, न्यागू इतिहासं
पारंगतह्वं खः। पद-शास्त्र, व्याकरण-शास्त्र, लोकायत-शास्त्र तथा
महापुरुष लक्षण (=सामुद्रिक शास्त्रं) परिपूर्णं जूह्वं खः, थःगु पण्डिताई
प्रवचनस-‘जिं गुगु स्यू व छं स्यू, छं गुगु स्यू व जिं नं स्यू ।’ धकाः
आचार्य अनुप्रज्ञात (=स्वीकृत) यानातःह्वं खः।

अनलि पोक्खरसाति ब्राह्मण अम्बह्वं माणवकयात सम्बोधन
यात-"प्रिय अम्बह्वं ! शाक्यपुत्र शाक्यकुलं प्रव्रजित जुयाबिज्याःह्वं
श्रमण गौतम कोसल देशय चारिका यानाबिज्याज्यां न्यासःह्वं
महाभिक्षुसंघपिं नाप इच्छानङ्गलस थ्यंकः बिज्यानाः
इच्छानङ्गलवनखण्डय वास यानाबिज्यानाच्चन । वसपोल अरहत्...
पे० ... वसपोल थंजाःपिं अरहन्त-महात्मा महापुरुषपिनिगु दर्शन
यायेगु अत्यन्त उत्तम जू । हे प्रिय अम्बह्वं ! छं थन वा । गन श्रमण
गौतम दु अन हूं । अन वनाःलि श्रमण गौतमयात ह्वसीकि- वसपोल
भगवान् गौतमयागु अथे कीर्ति शब्द फैलय जुयाच्चंगु धायं नं हे

खःला मखुला ? गथे यानाः षीसं वसपोल भगवान् गौतमयात यथार्थरूपं बालाक हसीका काये फै ।”

“भो गुरु ! जिं वसपोल भगवान् गौतमयात यथार्थ रूपं गथे यानाः हसीका वयेगु ? कि वसपोलया धाथें नं हे उगु कीर्ति शब्द फैलय जुयाच्चंगु यथार्थ खः मखु धैगु ?”

“प्रिय अम्बट्ट । षीगु वेद मन्त्रस स्वीनिगू महापुरुषलक्षण वयाच्चंगु दु । गुकिं संयुक्त जुयाच्चंगु महापुरुषयागु निगू हे जक गति ज्वी फै, स्वंगू ज्वी फैमखु । यदि व छैं (= गृहस्थाश्रमयु) च्वन धाःसा धार्मिकह धर्मराज प्यंगू दिसा त्याकाः कायेफुह, जनपद स्थीरह न्हेगू रत्नं संयुक्त जुयाच्चंगु चक्रवर्ति जुजु ज्वी । वया ध्व न्हेगू रत्न उत्पन्न ज्वी, छु छु धाःसा-चक्र रत्न, हस्ति रत्न, अश्व रत्न, मणि रत्न, स्त्री रत्न, गृहपति रत्न, न्हेगूगु पुत्र रत्न जुल । वया जुलसां सलंसःह सूर-वीरपिं मेपिनि सेनातयत्त दमन यायेफुपिं पुत्रपिं दयाच्चनी । वं ध्व पृथिवीयात सागर-समुद्र ध्यंकं दण्ड मव्यूस्य शस्त्र-अस्त्र प्रयोग मयास्य धार्मिकरूपं त्याकाः राज्य यानाच्चनी । यदि वसपोल गृह जंजाल त्याग यानाः प्रव्रजित् जुयाबिज्यात धाःसा, तृष्णा रहितह अरहत् सम्यक् सम्बुद्ध ज्वी । हे प्रिय अम्बट्ट ! जि मन्त्रदाता खः, छ मन्त्र ग्रहण यानाकाह प्रतियाहक खः।”

२- अम्बट्ट माणवकं तथागतयाथायु वंगु

“ज्यू हवस् भो !” धकाः अम्बट्ट माणवकं पोक्खरसाति ब्राह्मणयात लिसः बियाः आसनं दनाः नमस्कार व प्रदक्षिणा यानाः बग्गलय च्वनाः आपालं माणवकतयु नाप गुखे इच्छानङ्गल वनखण्ड दु उखे वन । रथं वने ज्युथायत्तक्क वनाः रथं क्वाहां वयाः न्यास्य वनाः आश्रमयु द्वाहां वन । उगु समयस जुलसां आपालं

भिक्षुपिं खुल्लागु आकाश क्वय् इरु-थिरु जुयाच्चन । अले अम्बट्ट
माणवक गन इपिं भिक्षुपिं दु अन वनाः इमित थथे धाल-

"भो भिक्षुपिं । वसपोल गौतम बुद्ध थुगु समये गन
बिज्यानाच्चन ज्वी ? जिपिं वसपोल गौतमया दर्शनया नितिं थन
वयागु खः।"

अले इपिं भिक्षुपिसं थथे मत्ती तल- ध्व कुलीन प्रसिद्ध
अम्बट्ट माणवक प्रख्यात जुयाः सकलसिनं हस्युह पोकखरसाति
ब्राह्मणया शिष्य खः। थथिज्याःपिं कुलपुत्रपिंनाप खं ल्हायेगु
तथागत्यात थाकु ज्वीमखु । (तदनन्तर) इमिसं अम्बट्ट
माणवकयात थथे धाल-

"हे अम्बट्ट ! हुंक्ख खापा ग्वयातःगु विहार (खंला) अन
तीजक तुति सः मवयेक बरेण्डास द्वाहा वनाः मुसुतयाः खापायागु
सिखः सकि । तथागतं खापा चायेकाबिज्याइ ।"

अनंलि अम्बट्ट माणवक गन व खापा तिनातःगु विहार खः
अन पलाःसः मवयेक तीजक वनाः बरेण्डास च्वनाः मुसुतयाः
खापाया सिखः संकल । तथागतं खापा चायेकाबिज्यात । अम्बट्ट
माणवक दुने द्वाहा वन । मेपिं माणवकपिं नं (नाप्पं तुं) द्वाहा वनाः
तथागतनाप कुशल वार्ता यानाः छखे लिक्क फेतुत । अम्बट्ट छह जक
थः इरु-थिरु जुयाः नं फेतुनाबिज्यानाच्चं तथागतनाप छुं प्रश्न
यानाच्चन, थः फेतुनाः जूसां इरु-थिरु जुयाबिज्यानाच्चं तथागत-
नापं छुं प्रश्न यानाच्चन ।

अले तथागतं अम्बट्ट माणवकयात थथे धयाबिज्यात- "हे
अम्बट्ट ! छं वृद्धपिं-थकालिपिं आचार्य-प्राचार्य ब्राह्मणतय नाप खं
ल्हायेबलय थथे हे खं ल्हायेगु ला गथे कि छं दनाः लुई ध्वी जुयाः
फेतुनाच्चनाह जिनाप खं ल्हानाच्चन ?"

३- अम्बट्टं शाक्यतयत्त इब्भवादं बोव्युगु

"मखु भो गौतम ! वनाच्चं ह्य ब्राह्मणनाप वना च्वं च्वं हे खल्लायेमाः। भो गौतम ! दनाच्चं ह्य ब्राह्मणनाप दनाः दनाः हे खल्लायेमाः। भो गौतम ! फेतुनाच्चं ह्य ब्राह्मणनाप फेतुनाः हे खल्लायेमाः। गोतुलाच्चं ह्य जूसा गोतुलाः हे खल्लायेमाः। अथे जूसांतभि भो गौतम ! मुण्डक, श्रमण, इब्भ, (=नीच) हाकुह, ब्राह्मणया तुतिया सन्तान खः, इपिं नाप थथे हे खं ज्वी गथे कि छःपिं गौतमनाप आः खं जुयाच्चन ।

हे अम्बट्ट ! छ जिथाय् वःगु हे छह्य आर्थिकया रूपं वःगु खः। गुह्य मनू गुगु ज्याया लागी वःगु खः वं उगु ज्या हे जक बांलाक मनय् तःसा उत्तम ज्वी । हे अम्बट्ट ! छ गुरुकुलय् च्वनावःह्य थें मच्चं, गथे छं गुरुकुलय् वास मयासे हे गुरुकुलय् वास यानावयागु अभिमान याना वयाला ?"

तदन्तर अम्बट्ट माणवकयात् तथागतं गुरुकुलय् वास यानामवःह्य धकाः धयाविज्याःगुलिं असंतुष्ट वं कुपित जुयाः तथागतयात् हे बोबियाः निन्दा यानाः श्रमण गौतम दुष्ट (=पापी) ज्वी धकाः चिन्तना यानाः थथे धाल-

"भो गौतम ! शाक्य जाति चण्ड खः। भो गौतम ! शाक्य जाति क्षुद्र (=चीधं) खः। भो गौतम ! शाक्य जाति बकवादि खः। इपिं इब्भ (=नीच) जूगुलिं शाक्यतसें ब्राह्मणतय्युगु सत्कार मयाः, ब्राह्मणतय्युगु गौरव मयाः, ब्राह्मणतयत्त मान मतः, ब्राह्मणतयत्त पूजा मयाः, ब्राह्मणतय्युगु सेवा-सत्कार मयाः। भो गौतम ! ध्व थथे यायेगु अयोग्य खः गुगु कि शाक्यत नीच जुयाः नं उत्तमपिं ब्राह्मणपिनिगु सत्कार मयाः०.....।"

थुगु प्रकारं अम्बद्द माणवकं प्रथम बार शाक्यतयत्त इब्भ
(=नीच) वादं आक्षेप यात ।

"हे अम्बद्द ! छंत शाक्यतयसं छु अपराध याःगु दु ?"

"भो गौतम ! छको जि आचार्य ब्राह्मण पोक्खर-सातियागु
छु छगू ज्यां यानाः कपिलवस्तुस वना । गन कि शाक्यतयगु
संस्थागार (=प्रजातन्त्र भवन) दु (अन) वना । उगु समयस आपालं
शाक्यत व शाक्य कुमारत संस्थागारस ततःजाःगु लासाय च्वनाः वं
वयात पचिनं सुतुमतु सुयाः न्हिलाच्चन, द्विताच्चन, मानों जितः हे
खनाः न्हिलाच्चंगु थें च्वंक न्हिलाच्चन । सु छद्दस्यां हे नं जितः
आसनय च्वंवा धकाः नापं छु मघाः उकिं थ्व भो गौतम ! योग्य
मजू गुगु कि नीच जुयाच्चपिं शाक्यतसें (उत्तमपिं) ब्राह्मणपिनिगु
सत्कार - सम्मान मयायेगु.....।

थुगु प्रकारं अम्बद्द माणवकं शाक्यतयत्त निकोलं नं इब्भ
(=नीच) वादं आक्षेप यात ।

"हे अम्बद्द ! लटुकिका धैपिं प्गःत नापं थःगु स्वलय
च्चनाः स्वच्छन्द रूपं खल्लहानाच्चनी । कपिलवस्तु शाक्यतयगु थःगु
छें खः, अम्बद्द ! थ्व निगित खं छकूचां यानाः छं तं पिकाये योग्य
मजू ।"

"भो गौतम ! (थ्व संसारय) प्यंगू वर्ण दु- क्षत्रिय, ब्राह्मण,
वैश्य व शुद्र । थुपिं प्यंगू वर्ण मध्ये भो गौतम ! क्षत्रिय, वैश्य व
शुद्र धैपिं थुपिं स्वंगू वर्ण ब्राह्मणया हे सेवकत खः। उकिं भो गौतम !
शाक्यत इब्भ (=नीच) ज्वीकं नं ब्राह्मणतयत्त सत्कार मयायेगु,
गरुकार मयायेगु, माने मयायेगु, पूजा मयायेगु योग्य मजू ।

थुगु प्रकारं अम्बद्द माणवकं शाक्यतयत्त स्वकोतक्क नं इब्भ-
(=नीच) वादं आक्षेप यात ।

४-कण्हायन गोत्रया उत्पत्ति

अले तथागतया मत्ती थथे वन- 'ध्व अम्बद्द माणवकं अत्यन्त बढय्चढय जुयाः शाक्यतयत् इब्भ वादं आक्षेप यानाच्चन, जिं ध्वैगु गोत्र न्यने दत्त धाःसा असल ज्वी ।' तदन्तर तथागत अम्बद्द माणवकयात् थथे आज्ञा जुयाविज्यात्-

"छ्गु गुगु गोत्रयात्त खः? अम्बद्द !"

"जि कृष्णायन गोत्रयात्त खः भो गौतम !"

"हे अम्बद्द ! छ्गु पुलांगु नां व गोत्रया अनुसारं, शाक्यत आर्य (=स्वामि) पुत्र जुयाच्चन । छ्गु शाक्यतय् दासी- पुत्र खः । हे अम्बद्द ! शाक्यतयसं इक्ष्वाकु (=ओकाक) यात्त थः वाज्याआजु (=पूर्वज) मानय् याः, पूर्व समयस अम्बद्द ! इक्ष्वाकु जुजुं थः प्रियह्न-योह्न रानीया काययात्त राज्य बीगु इच्छां, ओक्कामुख करण्डु, हत्थिनिक, व सिनीसूर (घैपिं) प्यह्न जेठापिं पुत्रपित थःगु राज्यं पितिनाछ्वत्त । इपिं पितिकाः हिमालय पर्वतया सत्तिक (च्वंगु) दहैया सिथय् (छ्गू) तःधंगु शाकवन जंगलस वास यानाच्चन । (थःगु) जात्त-कुल-वंस स्यनीगु भयं थः केहेपिं नाप इमिसं संवास (=संभोग) यात्त अले अम्बद्द ! इक्ष्वाकु जुजुं थः मन्त्रीपिं दरबारीतय्के न्यन 'भो ! थौकन्हे कुमारपिं गन दु ?'

'भो महाराज ! हिमालय पर्वत सत्तिक छ्गू दहैया सिथय् महाशाक-वनखण्ड दु, थुगु समयस कुमारपिं अन हे वास यानाच्च्वंगु दु । इमिसं थःगु जात्ति-कुल परंपरा स्यनीगु भयं थः केहेपिं नाप हे संवास यानाः वास यानाच्च्वन्न ।'

"अले अम्बद्द ! इक्ष्वाकु जुजुं उदान (=प्रीति वाक्य) धाल-अहो ! कुमारपिं ! शाक्य (=समर्थ) दुपिं खः रे !! महाशाक्यपिं खः

रे कुमारपिं !” अबलयूसनिसें अम्बट्ट ! इपिं शाक्य धैगु नामं हे प्रसिद्ध जुयावन, व हे (इक्ष्वाकु) इमि पूर्व पुरुष (=आज्जुपिं) जुल । अम्बट्ट ! इक्ष्वाकु जुजुया दिशा धैह दासी छह दयाच्चन । वया तरफं कृष्ण (=कण्ह) धैह पुत्र छह जन्म जुल । जन्म ज्वीसाथं हे कृष्ण धाल-मां ! जितः लखं स्यु मां ! जितः मोल्हुकि, जितः ध्व अशुचि फोहोर थासं मुक्त यानाव्यु, जि छंत ज्यालगे ज्वीतिनि ।” अम्बट्ट ! गथे थौकन्हय् मनूतसें पिशाचतयत् खनाः ‘पिशाच’ धकाः धाइ अथे हे तुं उगु समयस पिशाचतयत्, कृष्ण धकाः धाइ । इमिसं धाल- ध्वं जन्म ज्वीसाथं हे खं लहात; उकिं ध्व कृष्ण जन्म जुल, पिशाच जन्म जुल । ध्वं हे यानाः लिपा कृष्णायन गोत्र प्रसिद्ध जुल, वहे कृष्णायनतय् आदिपुरुष खः । थुगु प्रकारं अम्बट्ट ! छं मांबौपिनि गोत्र विचाः यानायंकल धाःसा शाक्यत आर्यपुत्र जूवै, छं शाक्यतय् दासी-पुत्र खः ।”

अथे आज्ञा जुयाबिज्यायेव इपिं माणवकतय्सं तथागतयात थथे धाल-

“छलपोल गौतमं ! अम्बट्ट माणवकयात कडागु दासीपुत्र-वादं लज्या-निन्दा यानाबिज्यायेमते । भो गौतम ! अम्बट्ट माणवक सुजात खः, कुलपुत्र खः०, बहुश्रुत खः०, सुवक्ता खः०, पण्डित खः । अम्बट्ट माणवकं थुगु विषयय् छलपोल गौतमनाप वाद-विवाद यायेफुं ।”

अले तथागतं इपिं माणवकतयत् (थथे) आज्ञा जुयाबिज्यात-

“यदि छिपिं माणवकपिनि थथे मत्ती वःसा- अम्बट्ट माणवक दुर्जात खः०, अकुलपुत्र खः०, अल्पश्रुत खः०, दुर्वक्ता खः०, दुप्राज्ञ (=अपण्डित) खः, अम्बट्ट माणवक श्रमण गौतमनाप थुगु

विषयय् वाद-विवाद याये फैमखु । अथे जूसा अम्बह माणवक सुमक च्वंच्व, छिमिसं हे जिनाप थुगु विषय् वाद-विवाद या । यदि छिपिं माणवकतय् थथे मत्ती वःसा- "अम्बह माणवक सुजात खः०।०। अथे जूसा छिपिं सुमक च्वं, अम्बह माणवकयात जिनाप वाद-विवाद याकेव्यु ।"

"भो गौतम । अम्बह माणवक सुजात खः,०।०। अम्बह माणवकं थुगु विषयय् छलपोल गौतमनाप वाद-विवाद यायेफु । जिपिं सुमक च्वनाबी । अम्बह माणवकं हे छलपोल गौतमनाप थुगु विषयय् वाद-विवाद याइ ।"

तदन्तर तथागतं अम्बह माणवकयात थथे आज्ञा जुयाबिज्यात-

"हे अम्बह ! थ्व छं न्त्तोने धर्म-सम्बन्धी प्रश्न च्वंवल, उत्तर बीगु इच्छा म्दुसानं उत्तर बीमालावल, यदि (छं) उत्तर मबिल धाःसा, अथवा (खं) उखे-थुखे यात धाःसा, अथवा सुमक च्वंच्वन धाःसा, अथवा थन दनावन धाःसा; थन हे छंगु छयं न्हेकू दलावनी । अले अम्बह ! गथे छं बूढ (=थकालि) ब्राह्मणपिं आचार्य- प्राचार्य श्रमणापिंके न्यनातैगु दुला कि गबलयसंनिस्ये कृष्णायन गोत्र दैवल, हानं इमि न्हाप्पायाह्व मनु सु खः?"

थथे न्यनाबिज्यायेव अम्बह माणवक सुमकं (तु) च्वंच्वन

निकोलनं तथागतं अम्बह माणवकयाके थथे न्यनाबिज्यात ०।

"हे अम्बह ! जवाफ व्यु, थ्व छंगु सुमक च्वंच्वनेगु समय मखु । गुह्यस्यां थःगु स्वधर्मसम्बन्धी, तथागतं स्वकोतक न्यंगु प्रश्नया उत्तर बीमखु, वैगु छयं थन हे न्हेकू दलावनी ।"

उगु समयस वज्रपाणि लाखे अत्यन्त संप्रज्वलित-हुरूहुरूं छवथाच्वंगु लोह-खण्ड (=अयः कूट-वज्र) जोनाः, अम्बह माणवकया

चवयु आकासयु दनाचवन- 'यदि ध्व अम्बट्ट माणवक तथागतं स्वकोतकं धर्मसम्बन्धी प्रश्नं न्यनाबिज्याकं नं जवाफ भविल धाःसा, थन हे ध्वैगु छयं न्हेकू थलाछवैविइ ।' व वज्रपाणि लाखेयात तथागतं व अम्बट्ट माणवक (निहत्स्यां) जक खनी । (मेपिसं खंके फैमखु); अले अम्बट्ट माणवक व खनाः भयभीत जुयाः, उद्विग्न जुयाः, चिमिसं तिं-तिं स्वाकाः, तथागतयाके त्राण-लयन-शरण याचना यानाः पुलिं चुयाः बिनित्ति यानाः धाल-

"छलपोल गौतमं छु न्यनाबिज्यानागु खः, हाकनं छको धयाबिज्याहुं ।"

"छं छु समण्हेजुया, अम्बट्ट ! गथे छं धुगु विषययु आचार्य-प्राचार्यपिकेः न्यनातयागु दु ?०।"

"अथे हे खः भो गौतम ! गथे कि छलपोलं आज्ञा जुयाबिज्यात अबलयसंसिनस्ये हे कृष्णायन गोत्र उत्पन्न जुगु खः, व हे कृष्णायन गोत्रया न्हाप्पायाह्व (पूर्व पुरुष) मनु खः।"

अथे लिसः बीव माणवकतयसं ततःसलं हालां: (कोलाहल) महाशब्द पिकाल-

"अम्बट्ट माणवक दुर्जातयाह्व खः। अकुलपुत्र खः। अम्बट्ट माणवक शाक्यतयु दासी-पुत्र खः। शाक्यत अम्बट्ट माणवकया आर्य (=स्वामि) पुत्रपिं खः। सत्यवादि श्रमण गौतमयात षीसं अश्रद्धेय यायेत्यन ।"

५-कृष्णऋषिया महान भाव

तदन्तर तथागतं थथे मत्ती तयाबिज्यात- 'थुपिं माणवकतयसं अम्बट्ट माणवकयात दासी-पुत्र धयाः अत्यन्त लज्जा चायेकाविल, जिं छाया ध्वयात थुकिं मुक्त याना मबी ।' अले तथागतं माणवकतयुत आज्ञा जुयाबिज्यात-

"हे माणवकत । छिमिसं अम्बद्द माणवकयात दासी-पुत्र
घयाः अत्यधिक लज्ज्या चायेकेमते । व कृष्ण (छद्म) महानह्य ऋषि
सः । वं दक्षिण देश (पाखे) वनाः ब्रह्ममन्त्र अध्ययन यानाः, जुजु
इक्ष्वाक्याथाय वनाः क्षुद्र-रूपी धैर्य राजकन्या फोंवन । अले इक्ष्वाकु
जुजु- 'अरे ! ध्व जिह्न दासिया पुत्र जुयाः नं क्षुद्र-रूपी राजकन्यायात
फोंवयाच्चन' धकाः(मतीतयाः) कुपित, असन्तुष्ट जुयाः धनुषय् वाण
चढेयात । अले व (जुजु) उगु वाणयात न तोता छ्वयेफत न उकिं
ल्हाः छुटय् यानाः लिकाये फत । तदनन्तर मन्त्रीपिं व दरवारीत
कृष्णऋषियाथाय वनाः धाल-

'भदन्त ! जुजुया मंगल (स्वस्ति) ज्वीमा, भदन्त ! जुजुयात
मंगल ज्वीमाल ।'

'जुजुयात मंगल ज्वी, यदि जुजु वयेपाखे स्वयाः वाण
तोतासूवत धाःसा । मुमित (व) जुजुयागु राज्य, भूमि दु उलि पृथ्वी
ततज्याना वनी ।'

'भदन्त ! जुजु नं मंगल ज्वीमाल जनपद (=राष्ट्र) नं मंगल
ज्वीमाल ।'

'जुजुया नं मंगल ज्वी, जनपदथा नं मंगल ज्वी; यदि जुजु
च्वय् आकाशपाखे स्वयाः वाण तोतासूवत धाःसा, गनतक (व)
जुजुया राज्य दु । अन न्हेदंतक अनावृष्टि ज्वी, वा गाइमसु ।'

'भदन्त ! जुजु नं मंगल ज्वीमा, जनपद नं मंगल ज्वीमा,
वृष्टि-वा नं वयेमा ।'

'० वा नं वै यदि जुजु (वया) तःधिकः पुत्रयात वाण तोतल
धाःसा । कुमारस्य स्वस्तिपूर्वकं वया छयले च्वंगु सं ब्याकं हायावनी ।'

"अले हे माणवकपिं ! मन्त्रीतयसं इक्ष्वाकु जुजुयात (थुगु) विन्ति यात-...तःधिकःह्य कायपाखे स्वयाः वाण तोताछ्वयाबिज्याहुं, कुमार स्वस्ति ज्वी (तर) छ्चले च्वंगु सं (ब्याङ्क) हायावनी । इक्ष्वाकु जुजुं जेठाह्य कायपाखे स्वयाः वाण तोता छ्वयाबिज्यात...। थुगु ब्रह्मदण्ड खनाः भयभीत, उद्विग्न, रोमांच जुयाः चिमिसं तिं-तिं स्वाक ग्याःह्य इक्ष्वाकु जुजुं ऋषियात कन्यादान बियाछ्वयाबिज्यात । हे माणवकत ! (छिमिसं) अम्बह्य माणवकयात दासी-पुत्र धयाः अत्यधिक लज्जा चायेकेमते । व कृष्ण छह्य महान् (प्रभावशालिह्य) ऋषि जुयावंगु दु ।"

६-मनुष्यतयु दध्वी क्षत्रिय हे श्रेष्ठ

तदन्तर तथागतं अम्बह्य माणवकयात सःताबिज्यात-अले.... हे अम्बह्य ! यदि छह्य क्षत्रिय कुमारं ब्राह्मण कन्यानाः संवास याइ, इमिगु संवासं यानाः पुत्र उत्पन्न ज्वी । गुह्य कि क्षत्रिय कुमार व ब्राह्मण कन्याया पुत्र ज्वी, वयात ब्राह्मणतयथायु आसन व लः चलेज्वी ला ?" "चले ज्वी भो गौतम !" "ब्राह्मणतयसं वयात श्राद्धे, छपाः भुइ, यज्ञयु अथवा पाहुनातयुत सःतेबलयु नाप्पं तयाः नकीला" "नकी भो गौतम !" । वयात (ब्राह्मण कन्यानाप) विवाह यायेगुली छुं रुकावट ज्वीलाकि मज्वी ?" "छुं रुकावट ज्वीमखु ।" "वयात क्षत्रियतयसं राज्यभिषेक बीला ?" "बीमखु भो गौतम !.... मायागु तरफं अयोग्य जुयानिम्तिं ।"

"अले हे अम्बह्य ! यदि ब्राह्मण कुमार क्षत्रिय-कन्यानाप संवास याइ, इमिगु संवासं यानाः पुत्र उत्पन्न ज्वी । गुह्य व ब्राह्मण कुमार व क्षत्रिय-कन्याद्वारा उत्पन्न जूह्य पुत्र खः, वं ब्राह्मणतयथायु आसन, लः पावे ज्वीला ?" "ज्वी भो गौतम !" "वैत ब्राह्मणतयसं मन्त्र-वेद ब्वंकी लाकि ब्वंकीमखु ?" "ब्वंकी भो गौतम ! "वयात

(ब्राह्मण) स्त्री (विवाह यानाबीत) छुं रुकावट दैला ? " छुं हे रुकावट दैमखु भो गौतम ! " वैत क्षत्रियतयसं राज्याभिषेक याइला ? " याइमखु भो गौतम ! " " व अथे छाया मयाइगु ? " " भो गौतम ! बौहस्या तरफं अयोग्य जूयानिमित्तं । "

"थुगु प्रकारं अम्बट्ट ! मिसापाखें स्वःसानं, मिजंपाखें स्वःसानं क्षत्रिय हे श्रेष्ठ जूवनी, ब्राह्मण मखु । अय् जूसा अम्बट्ट ! यदि ब्राह्मणतयसं सुं छह्ण ब्राह्मणयात छुं छगू कारणं यानाः खोचां छ्चं मुडे यानाः, सलयात दायेगु चाबुकं (=कोडा) दात्तु दायाः राष्ट्रं वा नगरं पतिनाछ्वै । वं ब्राह्मणतयथाय् आसन, लः पावेज्वीला ? " "ज्वीमखु भो गौतम ! " "वं ब्राह्मणतयगु श्राद्ध, जाभु, यज्ञ व पाहुनातयत्त सःता नकैबलय् स्थान-आसन पावेज्वीला ? " "ज्वीमखु भो गौतम ! " वैत ब्राह्मणतयसं मन्त्र ब्वंकी लाकि ब्वंकीमखु ? " "ब्वंकी मखु भो गौतम ! " "वैत (ब्राह्मण) मिसा (हयेत छुं) रुकावट ज्वी लाकि मज्वी ? " "रुकावट ज्वी भो गौतम ! "

"अथे जूसा... अम्बट्ट ! यदि (सुं छह्ण) क्षत्रिय पुरुषयात छुं छगू कारणं यानाः खोचां छ्चं मुडेयानाः सलयात दाइगु कोडा दात्तु दायाः, राष्ट्रं वा नगरं पतिनाछ्वै । छु वं ब्राह्मणतयथाय् आसन, लः पावय् ज्वीला ? " "पावय् ज्वी भो गौतम ! " "छु ब्राह्मणतयसं....०वयात नकीला ? " "नकी भो गौतम ! " "छु ब्राह्मणतयसं वयात मन्त्रवेद ब्वंकीला ? " "ब्वंकी भो गौतम ! " "छु वयात ब्राह्मणी नाप विवाह यायेगुली पनी लाकि पनीमखु ? " पनीमखु भो गौतम ! "

अम्बट्ट ! उह्ण क्षत्रिय अत्यन्त निहीन (=नीच) तत्त्वे ध्यने धुंकल, गबलय् कि वयात छुं छगू कारणं यानाः छ्चं मुडेयान ०। थुगु प्रकारं अम्बट्ट ! गबलय् कि व क्षत्रियतय् दथ्वी अत्यन्त नीचतास ध्यंवने धुंकल, अबलय् नाप क्षत्रिय हे श्रेष्ठ जुयाच्चन, ब्राह्मण मखु । ब्रह्मा सनत्कुमारं नं अम्बट्ट ! ध्व गाथा धाःगु दु-

"स्त्रियो सेदो जनेतस्मि - ये गोत्त प्रटिसारिनो ।
विज्जा चरण सम्पन्नो - सो सेदो देवमानुसे ॥"

"गोत्र ब्वबुया ज्वीपिं जनता मध्ये - क्षत्रिय श्रेष्ठ जू ।
गुहसिके विद्या व आचरण दै व - देव-मनुष्यतय् दध्वी श्रेष्ठ ज्वी ।"

"उकिं अम्बह ! थ्व गाथा ब्रह्मा सनत्कुमारं उचित व ठीक
ज्वीक हे धाःगु खः, अनुचित ज्वीक धाःगु मखु- सुभाषित हे खः,
दुर्भाषित मखुः सार्थक हे खः, निरर्थक मखु, जिंनं सहमत जुया; जिं नं
अम्बह ! धयाच्चवना- "गोत्र कोबुया ज्वीपिं ०।"

७-विद्या व आचरण

"भो गौतम ! आचरण धैगु छु, विद्या धैगु छु ?"

"अम्बह ! अनुपम विद्या-आचरण-सम्पदायात जातिवाद
धकाः धाइमखु, गोत्र-वाद धकाः नं धाइमखु, हानं मानवाद नं
धाइमखु- 'छ जितः योग्य जू', 'छ जितः योग्य मजू' धकाः नं
धाइमखु । गन अम्बह ! आवाह-विवाह जुयाच्चवनी...., अन हे थ्व
जाति-वाद...., गोत्र-वाद...., मान-वाद, 'जितः छ योग्य जू' 'जितः
छ योग्य मजू' धकाः धयाज्वी । हे अम्बह ! गुहसित जातिवादय्
चिनातइ, गोत्रवादय् चिनातइ, मानवादय् चिनातइ आवाह-विवाहय्
चिनातइ, उह अनुपम विद्या-चरण-सम्पदापाखें तापानावनी । अम्बह !
जाति-वाद-बन्धन, गोत्र-वाद बन्धन, मान-वाद-बन्धन, आवाह-विवाह-
बन्धनयात तोताः हे जक, अनुपम विद्या-चरण-संपदा प्रत्यक्ष
यानाकये फयेकेमाः।

"भो गौतम ! चरण धैगु छु, विद्या धैगु छु ?"

"अम्बह ! लोक्य तथागत उत्पन्न ज्वी" ०।० । थुगु हे प्रकारं भिक्षुपिं शरीरयागु चीवरवस्त्र, प्वाः (झगः) यागु भोजनं सन्तुष्ट जुयाच्चनी ००१। थुगु प्रकारं हे अम्बह ! भिक्षुपिं शील सम्पन्न जूवनी^१ । वं प्रीति-सुखं संयुक्त जुयाच्चंगु प्रथम ध्यानयात प्राप्त याना च्वच्चनी । ध्व नं वयागु चरण-सम्पदा जूवनी ०१। द्वितीय ध्यान ०। तृतीय ध्यान ०।०। चतुर्थ ध्यानयात प्राप्त याना च्वच्चनी, ध्व नं वयागु चरण सम्पदा जूवनी । हे अम्बह ! ध्व चरण ज्ञानयात प्रत्यक्ष यायेया निमित्तं, (मनूतयसं) चित्तयात ब्वल्लुकी, फुके याइ । अले थुगु प्रकारं चित्त परिशुद्ध यानाः ०१। थुगु प्रकारं आकार-नाप्पं उद्देश-नाप्पं अनेक न्हापा-न्हापायागु जन्म-निवास सीकइ । ध्व नं अम्बह ! वयागु विद्या-सम्पदा जूवनी १०१ दिव्य विशुद्धगु भिखां० प्राणिपितं खंका काइ । ध्व नं अम्बह ! वयागु विद्या सम्पदा जूवनी । ० जन्म फुइ धुंकल, ब्रह्मचर्य सम्पूर्ण ज्वी धुंकल, यायेमाःगु ब्याङ्कं याये सिधयेके धुंकल, आः धनया लागी यायेमाःगु छुं मन्त, धैगु ध्व नं सीका काइ । ध्व नं वयागु विद्या-सम्पदा जूवनी । थुगु विद्या-सम्पदा व चरण-सम्पदायासिनं उत्तमगु मेगु विद्या-सम्पदा व चरण-सम्पदा छुं मदु ।

"हे अम्बह ध्व अनुपम विद्या-चरण सम्पदायागु प्यंगू अपाय्-मुख (=विघ्न) दयाच्चन । व प्यंगू छु छु धाःसा ? गुह्य । श्रमण अथवा ब्राह्मण अम्बह ! थुगु अनुपम विद्या-चरण सम्पदायात सम्पूर्ण मयासे, खारी-विविध (=वाणप्रस्थयात माःगु सामान) कयाः- 'फल मूलाहारी जूवनेगु' (मत्तिइ तयाः) वनय् वास याःवने धकाः वनी । व विद्या, चरणं भिन्नगु वस्तुयागु सेवन याइइ जूवनी । थुगु

^१ धनयागु विस्तृत खं सीकेमाःसा 'सामञ्जफल सूत्रे' स्वयादिसं, ग्रन्थ लम्भार ज्वीगु भयं च्वयेगु उत्साह मयाना ।

^२ ऐ. ऐ.

अनुपम विद्या-चरण सम्पदायागु ध्व प्रथमगु अपाय-मुख (=बिघ्न) खः। हानं मेगु अम्बद्ध ! धन सुं श्रमण अथवा ब्राह्मण थुगु अनुपम विद्याचरण-सम्पदायात पूर्ण मयासे, फलाहार यानाः च्वंवनेगुयात नं पूर्ण मयासे तःकू कयाः 'कन्द-मूल फलाहारी जुयेगु (मत्ती तथाः) विद्या-चरणं भिन्नगु वस्तुयागु परिचारक जूवनी १० ध्व निगूगु अपाय मुख खः। हानं मेगु अम्बद्ध १० फलाहारी जुयाच्च्वनेगु नं पूर्ण मयासे गांया लिक्क अथवा निगम (=कस्वा) या लिक्क अग्निशाला दयेकाः अग्नि परिचरण (=होम आदि) यानाः च्वं च्वंवनी ०१० ध्व स्वंगूगु अपाय-मुख (=बिघ्न) खः। हानं मेगु अम्बद्ध १० अग्नि-होम यायेगु नं पूर्ण मयासे, प्यंगू दुवाः चूलाःथाय् प्यंगू लुखा दुगु छें दयेकाः च्वंवनी, कि गुह्य धन प्यंगू दिशापाखें श्रमण अथवा ब्राह्मण वै, जिं इमिगु दुये-फुये सत्कार याये । व थुगु प्रकारं विद्या-चरणं भिन्नयु हे परिचारक जूवनी १० ध्व प्यंगूगु अपाय (बिघ्न) खः। थुगु अनुपम विद्या-चरण-सम्पदायागु अम्बद्ध ! ध्व प्यंगू बिघ्न बाधा दु । अय् जूसा..... अम्बद्ध ! आचार्यसहित छं थुगु अनुपम विद्या-चरण-सम्पदायागु उपदेशं पालन याःला ?”

“मयाना भो गौतम ! गन आचार्य-सहित जि हानं गन अनुपम विद्या-चरण-सम्पदा ? भो गौतम ! आचार्यसहित जि अनुपम विद्या-चरण-सम्पदापाखें (गाक्कं हे) तापाःनि ।”

“अये जूसा... अम्बद्ध ! थुगु अनुपम विद्या-चरण सम्पदायात पूर्ण मयासे, ज्वेलि-द्विचा आदि (=खारी विविध) जोनाः 'प्रव्रजित जुयाः फलाफल भोजन याइपिं जुये' धैगु (मत्ती तथाः), छु छु वनवासया लागी आचार्य नाप्पं बनय् द्वाहां वनागु दुला ?”

“मदु भो गौतम !”

“०१०१ प्यपु लं चूलाःथाय् प्यंगू लुखा दुगु छें दयेकाः च्वं वनाः, सुं धन प्यंगू दिशापाखें श्रमण अथवा ब्राह्मण वै, वैत जिं थःगु

गच्छे अनुसारं दुधे-फुधे स्वागत-सत्कार याये धकाः च्वं च्ववनागु
दुला ?”

“मदु भो गौतम !”

“धुगु नक्सां अम्बद्ध । आचार्यसहितं छ धुगु अनुत्तर विद्या-
चरण-सम्पदां नं हीन जुल, हानं गुगु अनुत्तर विद्या-चरण-
सम्पदायागु प्यंगु अपाय-लं दुगु खः, उकिं नं हीन (जुल) । छं अम्बद्ध ।
आचार्य ब्राह्मण पोक्खरसातियाके सयेका कयाः धुगु वचन धाल-‘गन
इब्भ, (=नीच-इब्भ्य) हाकुपिं, तुतिं उत्पन्नं बूपिं मुण्डकं श्रमणं खः,
हानं गनं त्रैविद्या ब्राह्मणतय साक्षात्कार^१ स्वयं अपायिक (=दुर्गतिगामि)
नं (जुयाः), विद्या-चरण-सम्पदा पूर्णं नं मयासे, अम्बद्ध । थःह
आचार्य ब्राह्मण पोक्खरसातियागु ध्व अपराध स्व ।

१ अ. क. “व (पोक्खरसाति) सन्मुखावर्जनी माया (=Hypnotism) सःगु
जुयाच्चन । गबलय् जुजु अत्यन्तं मूवंगु अलंकारं अलंकृतं ज्वी, अबलय्
जुजुयाथाय् दनाः उगु अलंकारयागु नां काइ । नां कायेवं जुजुं ‘बीमखु’
धकाः धाये फैमखु । बियाः हानं महोत्सवं खुनु, ‘अलंकारं कयाहति धकाः
धाइ, ‘देव । मंत’ छलपोलं ब्राह्मण पोक्खरसातियात बियाबिज्याये धुक्कल’
धकाः धायेवं ‘जिं छाया बियागु ?’ धकाः न्यनी । इपिं मन्त्रीपिसं ‘ब्राह्मण
आवर्जनीय-माया’ खः, उकिं छलपोलयात हेकाः यंके फु धकाः विन्ति याइ ।
मेपिं जुजुपिं नाप वैगु तःधंगु मित्रतायात सहयाये मफयाः धाइ- ‘देव । ध्व
ब्राह्मणया शरीरे शंख-मलितं कुट्ट (=शंखं थें तुयुगु कोठि) दु । छलपोलं
वयात घयपु, ध्यू । ध्व कुट्ट (रोग) काय-संसर्गं यानाः सरेजू, अये
यानाबिज्याये मते ।’ अबलय्सनिसें जुजुं वयात दर्शनं मब्बु । (परन्तु) गुगु
करणं यानाः व ब्राह्मण पण्डितं खः, नक्षत्र विद्यास पारंगतं जू, उकिं वनाप
सल्लहायानाः याःगु ज्या थमस्यनेमा (धैगु मत्ती तयाः) थः पर्दाया दुने
बिज्यानाः (पर्दा पिने च्वं) व ब्राह्मणनाप सल्लहा यानाबिज्याइ ।

८-न्हापायापि ऋषिपिनिगु प्रतिपदा

अम्बह ! पोक्खरसाति ब्राह्मण जुजु प्रसेनजित कोसलं व्युगु नयाच्चन । जुजु प्रसेनजित कोसलं वयात दर्शन नापं मब्बू । वनाप सल्लहा याःसानं, पर्दाया दुने च्वनाः सल्लहा याइ, अम्बह ! गुहसिगु धार्मिक रूपं व्युगु भिक्षायात (पोक्खरसाति) ग्रहण यानाः कयाच्चन, व जुजु प्रसेनजित कोसलं वयात दर्शन नापं मब्बू ॥ खंला अम्बह ! छं आचार्य ब्राह्मण पोक्खरसातियामु थुगु अपराध ।... अथे जूसा छु छं मानय याना ला अम्बह ! जुजु प्रसेनजित कोसल किसिहय च्वनाः, अथवा सलहय च्वनाः अथवा रथया चोने दनाः उग (=ततःधपिं मन्त्रीतय) नाप अथवा मेपिं जुजुपिं नाप सल्लहा याइ, हानं उगु थासं चिनाः मेगु छगु थासय दनाच्चनी । अले (सुं छह) शूद्र अथवा शूद्र-दास ध्यंकः वै, व उगु थासय दनाः व हे सल्लहायात याइ- 'थे कि जुजु प्रसेनजितं कोसलं याःगु खः, अथे जूसा वं जुजु ल्हाःगु खं ल्हात ज्वीला, राजमन्त्रणा-सल्लहा यात ज्वीला, थुलिं व जुजु अथवा जुजुया मन्त्री जुल ज्वीला ?

"ज्वीमखु भो गौतम !"

"थे हेतु हे अम्बह ! गुह इपिं ब्राह्मणतय पूर्वज ऋषिमन्त्र-दयेकूपिं, मन्त्र-धाःपिं गुमिगु कि पुलांगु गीत, धयातःगु चिन्तना यानातःगु मन्त्रपदयात थोकन्हेयापिं ब्राह्मणतयसं अनुमान, अनुभाषण यानाच्चन, भाषित यात, अनुभाषित, वाचित यात, अनु-वाचित यानाच्चनः मुपिं कि- अहक, वामक, वामदेव, विश्वामित्र, यमदग्नि, अंगिरा, भारद्वाज, वशिष्ठ, कश्यप, ऋगु । 'थुमिगु मन्त्रयात आचार्यसहितं विं अध्ययन यानाच्चन धाये मात्रं,' छु थुलिं हे छु ऋषि अथवा ऋषियामु मार्गे व्ह ज्वनीला ? ध्व सम्भव महु । "

"अथे जूसा छु अम्बट्ट । छं बुद्ध-बुढापिं ब्राह्मण आचार्य-
प्राचार्यपिसं धाःगु ताःला, गुह्य इपिं ब्राह्मणतय् पूर्वज न्हापायापिं ऋषि०
अट्टक० (जुयावंगु खः); छु इमिसं थुगु प्रकारं बांलाक मोल्हुयाः,
बांलाक (सुगन्धं इलाः) सपः डाढि पियाः माणिक्य कुण्डल तिसां
तियाः, तुयुगु वस्त्रं पुपिं न्यागू कामगुणय् लिप्त, युक्त जुयाच्चपिसं
छ्चाःखेरं चाःउयेकाः च्वंच्वन ज्वीला; गथे कि थौ आचार्य-सहित छ
च्वंच्वंगु खः ?" "ज्वीमखु भो गौतम !"

"थथे छु इमिसं शालि जाकियागु जा, शुद्ध लायागु घासा,
मले मदुगु कै (=सूप) अनेक प्रकारयागु तरकारी (=व्यंजन) नाप
भोजन यात ज्वीला, गथे कि थौ आचार्यनाप्यं छं (यानाच्चन) ?"

"मयाः भो गौतम ।"

"थथे छु इमिसं (सारिं) सिनातःपिं, बांलाःगु शरीर दुपिं
स्त्रीपिनाप भोग यात ज्वीला, गथे कि थौ आचार्यसहित छं (यानाच्चन) ?"

"मयाः भो गौतम ।"

"थथे छु इपिं पुखुलिं, पःखालं चाःउयेकातःगु रक्षा
यानातःगु नगरय् दीर्घ-आयु पुरुषपिसं रक्षा याकाच्चन ज्वीला, गथे
कि थौ आचार्यसहित छं (याकाच्चन) ?" "मयाक् भो गौतम !"

"थुगु प्रकारं अम्बट्ट । न आचार्यसहित छु ऋषि खः, न
ऋषि जूवनेगु लय् हे लाःवंह खः । अम्बट्ट । जिगु विषयय् छंत गुगु
संशय-विमति-शंका दु उकियागु प्रश्न या, जिं उकियात लिसः
बियाः शंका (मदयेका छवयाबी)"

९-अम्बद्धं पोक्खरसाति नापलाःगु

धुलि आज्ञा जुयाः तथागत विहारं प्याहां बिज्यानाः चंक्रमण
 (=इरुथिरू ज्वीथाय) दनाच्चनाबिज्यात । अम्बद्ध माणवकं नं विहारं
 प्याहां वयाः चंक्रमणस दनाच्चन । तदनन्तर अम्बद्ध माणवकं
 तथागतया ल्यूल्यू इरू-थिरू जुजुं तथागतया शरीरय ३२-गू महापुरुष
 लक्षण मालाच्चन । अम्बद्ध माणवकं निगूयात तोताः स्वीनिगू
 महापुरुष लक्षण मध्ये आपाः यानाः तथागतया शरीरं खंका काल ।
 निगू महापुरुष लक्षण-त्यपचिगु छेंगू भाराभारा वःगुलिं त्वपुयाः
 खनेमदुगु पुरुष गुह्नेन्द्रिय, व अत्यन्त ताहाकःगु म्ये थुगु निगू
 लक्षणया लागी सदेह जुयाच्चन । तदनन्तर तथागतं थज्याःगु
 योगबल प्रकट यानाबिज्यात, गुकिं यानाः अम्बद्ध माणवकं
 तथागतयागु त्यपचिगु ला भारा-भारा वःगुलिं त्वप्पुयाच्चंगु वस्ती
 गुह्ययात खन । हानं तथागतं म्ये पिकयाः (उकिं) निगुलिं न्हायपंयागु
 कुं थीकाः क्यनाबिज्यात..., कपाः छगलं म्ये त्वप्पुयाः क्यनाबिज्यात ।
 अले माणवकया मत्ती थये वन- 'श्रमण गौतम स्वीनिगू महापुरुष
 लक्षणं समन्वित, परिपूर्णं खः, हानं तथागतयात धाल-"हन्त-अहो
 भो गौतम ! आःजि वनेत्यना, जि आपालं ज्या दुह, आपालं कृत्य दुह
 खः।"

" अम्बद्ध ! छं गये थःगु समय समये जुल ? (अथे या) ।
 अले अम्बद्ध माणवक वडवा धैपिं (=मिसाह सल) यागु रथयु गयाः
 अन वन ।

उगु समयस पोक्खर-साति ब्राह्मण तःधंगु ब्राह्मणगणतय
 नाप, उक्कहं प्याहां वयाः, थःगु आराम (-बगीचा) स, अम्बद्ध
 माणवकयागु प्रतिक्षा यानाच्चच्चन । अले अम्बद्ध माणवकं गन
 थःगु आराम दु अन वन । गुलित रथयागु लं दुगुः अनतक्क रथ

वनाः, रथं क्वाहां वयाः न्यासे वनाः भन पोक्खरसाति ब्राह्मण दुगु खः, अन वन । वनाः ब्राह्मण पोक्खरसातियात वन्दना यानाः छ्खे लिक्क फेतुत । छ्खे लिक्क फेतुनाच्च्वंङ्ग अम्बट्ट माणवकयात पोक्खरसाति ब्राह्मणं धाल-

"छु बाबु ! अम्बट्ट ! (छं) वसपोल भगवान् गौतमयात खनाला ?"

"खना, भो ! जिं वसपोल भगवान् गौतमयात ।"

"छु बाबु ! अम्बट्ट ! वसपोल भगवान् गौतमयागु यथार्थ रूपं शब्द फैले जुयाच्च्वंगु ला, अथवा अयथार्थ रूपं ? गथे वसपोल गौतम अथे हे खः ला, अथवा मेकथं?"

"यथार्थ हे खः भो ! वसपोल भगवान् गौतमया लागी शब्द फैलय् जुयाच्च्वन । वसपोल गौतम अथे हे खः मेकथं मखु । वसपोल गौतम स्वीनिगू महापुरुष लक्षणं संयुक्त परिपूर्ण जुयाविज्याकह्ण खः।"

"बाबु ! अम्बट्ट ! छु श्रमण गौतमनाप छंगु छुं कथासंलाप (=खं छलफल) नं जूगु दुला ?"

"जूगु दु भो ! जिगु श्रमण गौतमनाप कथा-संलाप नं ।"

"बाबु ! अम्बट्ट श्रमण गौतमनाप (छंगु) गुगु नक्सां कथा-संलाप जुलले ?"

अले अम्बट्ट माणवकं गुलितक्क तथागतनाप कथासंलाप (=खं छलफल) जूगु खः व सकतां पोक्खरसाति ब्राह्मणयात निवेदन यात । अथे निवेदन याये धुंकेव ब्राह्मण पोक्खरसातिं अम्बट्ट माणवकयात धाल-

"अहो रे ! षीगु पण्डितत्व !! अहो रे षीगु बहुश्रुतत्व ! अहो वत ! रे !! षीगु त्रैविद्य-त्व । थुगु प्रकारयागु नीचगु ज्यां

यानाः पुरुष, धुगु शरीर तोताः सिनावने धुनेव, अपायदुर्गति-
विनिपातनिरय (=नरक) स हे उत्पन्न जूवनी, गुगु अम्बट्ट । वसपोल
गौतमनाप छं धुगु प्रकारं क्षुभित (=तंचायक) खं ल्हानावल । हानं
छलपोल गौतमं षीपिं (ब्राह्मण) तयत् नं धुगु प्रकारं खुल्लम- खुल्ला
ज्वीक धयाविज्यात । अहो वत ! रे !! षीगु पण्डिताई !!!, अहो वत !
रे !! षीगु बहुश्रुतत्वः अहो वत ! रे !! षीगु त्रैविष पन !!!..." (थथे
धयाः पोक्खरसाति ब्राह्मण) कुत्तपित, असंतुष्ट जयाः, अम्बट्ट
माणवकयात अनं न्यासिकः हे छवयाः, हानं तुरुन्त उगु हे समये
तथागतयागु दर्शनया लागी वनेत (तत्पर) जुल । अले मेपिं
ब्राह्मणतयसं पोक्खरसाति ब्राह्मणयात (थथे) धाल ।

१०-पोक्खरसातिं बुद्ध नापलाःवंगु

"भो ! श्रमण गौतमयागु दर्शन याःवनेत थौ तसकं लिवात ।
कन्हय् छलपोल पोक्खरसाति श्रमण गौतमयागु दर्शनार्थं विज्याहं ।"

धुगु प्रकारं पोक्खरसाति ब्राह्मण (कन्हेखुनु) थःगु छैय्
उत्तम-उत्तमगु नयेगु त्वनेगु जोरे याकाः, रथय् तथाः (सुथ न्हाप्पां)
मूस्यायाःगु तुयुजलय् हे उक्कडां प्याहां वयाः, गन इच्छानंगल वन-
खण्ड खः उखे वन । गुलितक्क रथयागु भूमि दु अनतक्क रथं वनाः
रथं व्वाहां वयाः न्यासे हे वनाः गन तथागत विज्यानाच्चन अन वन ।
वनाः तथागतनाप... कुशल वार्ता खं ल्हानाः... छखे लिक्क फेतुत ।
छखे लिक्क फेतुनाच्चंण पोक्खरसाति ब्राह्मणं तथागतयात (थथे) विन्ति
यात-

"भो गौतम ! छु जिह्न शिष्य अम्बट्ट माणवक थन वल ला ?"

"खः ब्राह्मण ! छंण शिष्य अम्बट्ट माणवक थन वःगु खः।"

"भो गौतम ! अम्बह माणवकनाप छुं कथा-संलाप (=खं छलफल) नं जुलला ?"

"खः ब्राह्मण ! अम्बह माणवकनाप जिगु छुं कथा-संलाप नं जूगु दु ।"

"भो गौतम ! अम्बह माणवकनाप (छःपिनि) गथे कथा-संलाप जुल ?"

अले तथागतं अम्बह माणवकनाप गुलित खं छल-फल जूगु खः (व) ब्याहं पोक्खरसाति ब्राह्मणयात कनाबिज्यात । अथे कनाबिज्यायेवं पोक्खरसाति ब्राह्मणं तथागतयात (थथे) बिन्ति यात-

"बालक तिनि भो गौतम ! अम्बह माणवक, क्षमा यानाबिज्याहुं, भो गौतम ! अम्बह माणवकयात ।"

"सुखी ज्वीमा, ब्राह्मण ! अम्बह माणवक ।"

तदनन्तर पोक्खरसाति ब्राह्मणं तथागतयागु शरीरे ३२-गु महापुरुष-लक्षण मालास्वयेगु शुरु यात ०। पोक्खर-साति ब्राह्मणया थथे मत्ती वन-श्रमण गौतम स्वीनिगु महापुरुष लक्षणं संयुक्त, परिपूर्णखः, हानं तथागतयात बिन्ति यात-

"भिक्षुसंघपिं नाप्पं छलपोल गौतम थौयागु जिगु भोजन (निमन्त्रणा) स्वीकार यानाबिज्याहुं ।"

तथागतं मौन रूपं (=सुमुक च्वनाः) स्वीकार यानाबिज्यात ।

अले पोक्खरसाति ब्राह्मणं तथागतयागु स्वीकृति सीकाः, तथागतयात समययागु सूचना बिल-ध्व भोजनयागु समय खः, भो गौतम ! भोजन तैयार जुयाच्चंगु दु । अले तथागत चीवरं पुनाः पात्र चीवर कयाः गन पोक्खरसाति ब्राह्मणया भोजन याकीगु स्थान खः,

अन विज्यात । विज्यानाः लायातःगु लासाय फेतुनाविज्यात । अले पोक्खरसाति ब्राह्मणं तथागतयात थःगु ल्हाःतिं हे उत्तम-उत्तमगु खाद्य-भोज्य वस्तु अर्पण यानाः लःल्हानाबिल; हानं माणवकपिसं नं भिक्षुसंघपितं (लःल्हानाबिल)। अले पोक्खरसाति ब्राह्मण तथागतया भोजन यानाः पात्रं ल्हाः लिकया विज्यायेव, छग्गु क्वय्च्वंगु नीचागु पतीजाःगु आसन कयाः छखे लिक्क फेतुत । छखे लिक्क फेतुनाच्च्वह पोक्खरसाति ब्राह्मणयात तथागतं आनुपूर्वि-कथा, (=छसेनिसैयागु धर्म खं) गथे कि- दान-कथा, शील-कथा, स्वर्ग-कथा, कामवासनायागु मभिंगु विपाक फल, त्याग यानाः प्याहां वनेगुयागु महानता प्रकाश यानाविज्यात । (ब्राह्मणयात) उगु हे आसनय् विरज-विमलं (=परिशुद्धगु) धर्म-चक्षु-गुलितक समुदय-धर्म खः, व ब्याक्क निरोध-धर्म खः' - (धैगु ज्ञान) उत्पन्न जुयावल ।

अले पोक्खरसाति ब्राह्मण धर्म खंह जुयाः, धर्मं ध्यंह जुयाः, धर्मं स्पूह जुयाः, धर्मं क्वातुक ज्वंह जुयाः, शंका मदुह जुयाः, विवाद रहितह जुयाः, तथागतयागु धर्मस विशारद जुयाः, स्वतन्त्र जुयाः, तथागतयात थथे विन्ति यात-

"असल जुल भो गौतम ! असल जुल भो गौतम ! गथे कि भो गौतम ! भ्वपुयातःगु थलयात थसःपाय्का बी, त्वप्पुयातःगुयात पुसां उलाबी, लं द्दनाच्च्वहसित लं क्यनाबी, ह्युंसे च्वंगु थासे चिकं मत च्याकाबी, मिखां खपिसं(खुनु) रूपयात थखनेमा धकाः थथे हे छलपोल गौतमं ! अनेक प्रकारं धर्मदिशना प्रकाश यानाविज्यात । उकिं जि भो गौतम ! पुत्रसहित, कलाःसहित, परिषदपिसहित, मन्त्रीपिसहित, तथागत गौतमयागु शरण वने, धर्म व संघयागु नं । थनिनिस्ये छलपोल गौतमं जितः ल्हाः विन्ति यानाच्च्वह उपासक धारण यानाविज्याह । गथे उक्कहास छलपोल गौतम मेपिं उपासकतय-कुलय् विज्यायेगु खः, अथे हे पोक्खरसाति कुलय् नं

विज्याहूँ । अन माणवक (=तरुण ब्राह्मण) अथवा माणविकापि वनाः
तथागत गौतमयात वन्दना याइ, आसन अथवा लः बी अथवा
(छलपोलया प्रति) चित्त प्रसन्न याइ । ध्व इमि लामि
ताःकालतक्यात हित-सुखया निमित्तं जूवनी ।”

“भिंगु (कल्याण) जुल ।” धकाः ब्राह्मणं धाल ।

॥ अम्बट्ट - सूत्र सिधल ॥

Dhamma.Digital

සමස්ත ධර්ම සංග්‍රහය

සමස්ත ධර්ම සංග්‍රහය

1. ධර්මය

2. ධර්මයේ වැදගත්කම

3. ධර්මයේ මූලධර්ම

4. ධර්මයේ ප්‍රතිඵල

5. ධර්මයේ අර්ථය

6. ධර්මයේ ව්‍යුහගතිය

7. ධර්මයේ ප්‍රභේද

8. ධර්මයේ ඉතිහාසය

9. ධර්මයේ අදාළතාව

10. ධර්මයේ අනාගතය

11. ධර්මයේ සාරය

12. ධර්මයේ වැදගත්කම

13. ධර්මයේ මූලධර්ම

14. ධර්මයේ ප්‍රතිඵල

15. ධර්මයේ අර්ථය

16. ධර්මයේ ව්‍යුහගතිය

17. ධර්මයේ ප්‍රභේද

18. ධර්මයේ ඉතිහාසය

19. ධර්මයේ අදාළතාව

20. ධර්මයේ අනාගතය

21. ධර්මයේ සාරය

22. ධර්මයේ වැදගත්කම

23. ධර්මයේ මූලධර්ම

Dhamma.Digital

2013

24. ධර්මයේ වැදගත්කම

25. ධර්මයේ මූලධර්ම

26. ධර්මයේ ප්‍රතිඵල

27. ධර්මයේ අර්ථය

28. ධර්මයේ ව්‍යුහගතිය

29. ධර්මයේ ප්‍රභේද

30. ධර්මයේ ඉතිහාසය

31. ධර්මයේ අදාළතාව

32. ධර්මයේ අනාගතය

33. ධර්මයේ සාරය

अनुवादक तथा प्रकाशकया प्रकाशित सफूत :

१. महोसध महाजातक	(नेपालभाषा)
२. धर्मचक्र सूत्र	(पालि व नेपालभाषा)
३. लोक नीति	(हिन्दी, नेपालभाषा व नेपाली)
४. बुद्धभक्ति शतकम्	(नेपालभाषा व हिन्दी)
५. सेवाया मूलमन्त्र	(नेपालभाषा)
६. धम्मपददूठ कथा	(नेपालभाषा भाग १-८)
७. विशाखा चरित	(नेपालभाषा)
८. महाचीन यात्रा	(हिन्दी भाषा)
९. रसवाहिनी	(पालि भाषा)
१०. रसवाहिनी	(नेपालभाषा)
११. अम्बदूठ सूत्र	(नेपालभाषा)
१२. A Pilgrimage in China	

प्रेसय्

१. भूसिद्धत नागराज महाजातक	(नेपालभाषा)
२. विद्युर महाजातक	(नेपालभाषा)
३. विपस्सना दीपनी	(नेपालभाषा)
४. आमगन्ध सूत्र	(नेपालभाषा)
५. वौद्ध-शिशु-बोध	(नेपालभाषा)